

**INEQUALITY OF CHILD MORTALITY
AMONG ETHNIC GROUPS IN THAILAND: A QUANTITATIVE
AND QUALITATIVE STUDY**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
(DEMOGRAPHY)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2008**

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

การตายของเด็กที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: การศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
(INEQUALITY OF CHILD MORTALITY AMONG ETHNIC GROUPS IN THAILAND: A
QUANTITATIVE AND QUALITATIVE STUDY)

ขวัญจิต ศิวังศาโรจน์ 4538038 PRDE / D

ปร.ด. (ประชากรศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: จรรยา เศรษฐบุตร, Ph.D., ปัทมา ว่าพัฒนางศ์, Ph.D.,
KETHLEEN FORD, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตายของเด็กที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ 9 กลุ่มในประเทศไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อัตราตายเด็กต่ำกว่า 5 ปี ประมาณโดยเทคนิคทางประชากรทางอ้อมจากข้อมูล สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2543 ส่วนการอธิบายสาเหตุความแตกต่างของอัตราตายเด็กที่เกิดขึ้น ใช้วิธีทางชาติพันธุ์วิทยาและยึดแนวคิดของโมสเลย์และเซน (1984) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยเลือกศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มกะเหรี่ยงและมอญจำนวนสองหมู่บ้าน ในจังหวัดกาญจนบุรี

ผลการศึกษาพบว่าอัตราตายเด็กต่ำกว่า 5 ปี ของทั้ง 9 กลุ่มมีความแตกต่างกันตลอดช่วง พ.ศ. 2529-2539 โดยกลุ่ม ชาติพันธุ์จีนมีอัตราตายเด็กต่ำที่สุด รองลงมาได้แก่ ไทย เขมร มาเลย์ และมอญตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่เป็นชาวเขามิ อัตราตายเด็กสูงกว่ากลุ่มดังกล่าวข้างต้น ความแตกต่างของการตายในกลุ่มชาติพันธุ์อธิบายได้ด้วยกรอบการวิเคราะห์ของโมสเลย์และเซน โดยความแตกต่างของการตายขึ้นอยู่กับฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงมีอัตราตายเด็กต่ำกว่ากลุ่มที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ นอกจากนี้จากการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือกรอบแนวคิดของโมสเลย์และเซน มีบทบาทสำคัญในการอธิบายความแตกต่างของการตายระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ มอญซึ่งมีอัตราตายเด็กต่ำกว่ากะเหรี่ยงเป็นกลุ่มที่มีการผสมกลมกลืนกับสังคมไทยมากกว่ากะเหรี่ยง การอยู่ใกล้ชิดกับคนไทยทำให้มอญได้ซึมซับและรับเอาแนวคิดและการปฏิบัติด้านสุขภาพแบบคนไทย ซึ่งทำให้มอญเข้าถึงและใช้บริการทางการแพทย์ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพและการรอดชีพของเด็ก ในขณะที่กะเหรี่ยงมีความเป็นอยู่แบบยังชีพในพื้นที่ห่างไกลทำให้กะเหรี่ยงมีการผสมกลมกลืนกับสังคมไทยน้อยกว่ามอญ และยังคงมีแนวคิดและการปฏิบัติตามความเชื่อดั้งเดิมประกอบกับมีรายได้น้อยและไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพ ทำให้กะเหรี่ยงเข้าถึงและใช้บริการที่จำเป็นต่อสุขภาพของเด็กน้อยกว่ามอญ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เด็กชาวกะเหรี่ยงมีโอกาสรอดชีพต่ำกว่าเด็กชาวมอญ

ความไม่เท่าเทียมของการตายของเด็กที่เกิดขึ้นในกลุ่มชาติพันธุ์ของประเทศไทย โดยเฉพาะชาวเขา ควรได้รับความสนใจในระดับนโยบายเพื่อลดการตายที่แตกต่างกันลง ซึ่งการพัฒนาในเรื่องสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ และการเข้าถึงบริการสุขภาพเป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กกลุ่มดังกล่าวมีโอกาสรอดชีพมากขึ้น

INEQUALITY OF CHILD MORTALITY AMONG ETHNIC GROUPS IN THAILAND: A QUANTITATIVE AND QUALITATIVE STUDY

KWANCHIT SASIWONGSAROJ

4538038 PRDE / D

Ph.D. (DEMOGRAPHY)

THESIS ADVISORS: CHANYA SETHAPUT, Ph.D.,
PATAMA VAPATTANAWONG, Ph.D., KATHLEEN FORD, Ph.D.**ABSTRACT**

This study was undertaken to explore the inequalities in child mortality among nine ethnic groups in Thailand, including the Thai. This study used both quantitative and qualitative approaches. The 2000 population and housing census was employed to estimate the mortality rates for children under five (Under-five Mortality Rate: U5MR) by using an indirect demographic method. The factors contributing to the differences of child mortality among ethnic groups were investigated through an ethnographic approach based on Mosley and Chen conceptual model (1984). Karen and Mon were purposively selected to explore the mortality inequality in the village context in the Kanchanaburi province.

The findings indicated that the U5MR was different among the nine ethnic groups throughout 1986-1996. The Chinese had the lowest rates followed by Thai, Khmer, Malay, and Mon, respectively, whereas ethnic hilltribes had higher rates than the former groups. The child mortality difference was mainly explained by Mosley and Chen analytic model. The differences between U5MR were related to the socioeconomic status of a household. The ethnic groups with a higher socioeconomic status were more likely to have low mortality rates than their low socioeconomic status counterparts. Additionally, the findings from the qualitative method found a crucial factor, *assimilation*, that emerged beyond Mosley and Chen framework (1984). The Mon who had a higher probability of a child surviving than the Karen, habitually moved to settle close to Thai people. Their health perceptions and practices were shaped by Thai traditions that, in turn, led them to use health care services which benefited their children's health and survival. Meanwhile, the Karen had a subsistence living in inaccessible locations leading them to have a lower assimilation than the Mon. Their low income and lack of health information and knowledge impeded the Karen from seeking professional health services.

This study highlights the need for urgent policy initiatives to reduce the gap of child mortality, especially among ethnic hilltribes. An improvement in the socioeconomic status and access to health services may improve the chances of child survival among these groups.

KEY WORDS: INEQUALITY/ CHILD MORTALITY / ETHNIC GROUP / THAILAND

178 pp.